

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

22. december 2015 • J.nr.: NMK-135-00030 • Ref.: CEVON

AFGØRELSE

i sag om revurdering af husdyrproduktion på en ejendom beliggende i Frederikshavn Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 12, stk. 3 og § 39, jf. § 41 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Frederikshavn Kommunes afgørelse af 25. november 2013 om revurdering af husdyrproduktionen på ejendommen beliggende Gadholtvej 36 i Sæby med følgende ændringer:

Tabel 1 i revurderingen ændres til:

Produktions- og staldtype	Vægtgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	32-108	5.710	1.545	161,47
Slagtesvin, delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	32-108	1.000	270	28,28
Smågrise, drænet gulv + spalter (50/50)	17-32	6.710	353	20,38
I alt			2.168	210,13*

*DE er opgjort på tidspunktet for anmeldelsen

Vilkår E og F ændres til påbud om:

Den totale mængde N ab dyr pr. år for **slagtesvin** beregnet som Kg N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end **18.580 kg N pr. år**.

"Kg N ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

¹ Lovbekendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer. Nu lovbekendtgørelse nr. 868 af 3. juli 2015 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

$\text{Kg N ab dyr pr. slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	6.710
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	108
FEsv pr. kg. tilvækst	2,80
Gram råprotein pr. FEsv, g	147,4
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,769

Den totale mængde N ab dyr pr. år for **smågrise** beregnet som Kg N ab dyr pr. smågris x antallet af producerede smågrise skal være mindre end **2.067 kg N pr. år**.

"Kg N ab dyr pr. smågris" beregnes ud fra følgende ligning:

$((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0304 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede smågrise	6.710
Indgangsvægt, kg	17
Afgangsvægt, kg	32
FEsv pr. kg. tilvækst	1,96
Gram råprotein pr. FEsv, g	162,50
Kg N ab dyr pr. smågris	0,308

Den totale mængde P ab dyr pr. år for **slagtesvin** beregnet som Kg P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end **4.269 kg P pr. år**.

"Kg P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$\text{P ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr kg tilvækst})$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	6.710
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	108
FEsv pr. kg. tilvækst	2,80
Gram fosfor pr. FEsv.	4,60
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,561

Den totale mængde P ab dyr for **smågrise** pr. år beregnet som Kg P ab dyr pr. smågris x det årlige antal producerede

smågrise skal være mindre end **550 kg P pr. år.**

"P ab dyr pr. smågris" beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. smågris} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0049 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårslikningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede smågrise	6.710
Indgangsvægt, kg	17
Afgangsvægt, kg	32
FEsv pr. kg. tilvækst	1,96
Gram fosfor pr. FEsv	5,3
Kg P ab dyr pr. smågris	0,082

Egenkontrol

Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
 - gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs-, og afgangsvægt/slagtevægt)
 - foderforbrug pr. kg tilvækst
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv i de anvendte blandinger
 - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.
- N og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.
- Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
 - Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Afgørelsen er truffet af ankechef cand.jur. Ulrich Stigaard Jensen, cand.scient. i biologi Signe Nepper Larsen og gårdejer Esben Oddershede, jf. § 5, stk. 1, nr. 1, og § 8 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet².

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

² Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Danmarks Naturfredningsforening (DN) har den 12. december 2013 klaget over Frederikshavn Kommunes afgørelse om revurdering til Natur- og Miljøklagenævnet.

DN har særligt gjort gældende, at ammoniakdepositionen til nærliggende overdrev, der er omfattet af husdyrbruglovens § 7 (kategori 1 natur) bør nedbringes til 1 kg N/ha/år, som er det lovfastsatte beskyttelsesniveau i godkendelsessager.

Staldanlægget medfører en totaldeposition på mellem 2,2 og 5,2 kg N/ha på overdrevarsarealer beliggende i Natura 2000-område nr. 8 Bangsbo Ådal. DN har anført, at de nuværende depositioner vil have en skadelig virkning mod de beskyttede sure overdrev, som er særligt prioriteret, og dermed også have en væsentlig negativ virkning på udpegningsgrundlagets bevaringsstatus. Den nuværende ammoniakdeposition bør derfor efter DN's opfattelse ikke tillades i op til 22 år, som godkendt af kommunen.

Sagens oplysninger

Den godkendte produktion

Husdyrbrugets tidligere miljøgodkendelse er meddelt den 1. juni 2005 efter miljøbeskyttelseslovens § 33³, hvor den tilladte produktion var 8.775 slagtesvin (33-102 kg) og 6 ammekøer med opdræt svarende til i alt 249,8 (DE) efter daværende omregningstal.

Frederikshavn Kommune har den 25. november 2013 meddelt revurdering af miljøgodkendelsen af den samme svineproduktion og 6 ammekøer med opdræt.

Det revurderede dyrehold fremgår af tabel 1 og 2, jf. revurderingen, s. 7:

TABEL 1 OVERSIGT OVER EJENDOMMENS SVINEPRODUKTION

Produktions- og staldtype	Vægtgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	33-102	7.575	1.895	189,95
Slagtesvin, delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	33-102	1.200	300	30,09
Ialt	-	8.775	2.195	220,04

3 Nu lovbekendtgørelse af 26. juni 2010 nr. 879 om miljøbeskyttelse med senere ændringer.

TABEL 2 OVERSIGT OVER EJENDOMMENS KVÆGPRODUKTION

Produktions- og staldtype	Vægt-/aldersgrænser	Afgræsning, uden for udbringningsarealet	Antal årsdyr/prod. dyr	DE
Ammekøer, dybstrøelse (hele arealet)	400-600 kg	8 mdr.	6 årsdyr	3,75
Avlstyr, st. race Dybstrøelse (hele arealet)		8 mdr.	1 årsdyr	0,56
Opdræt, st.race Dybstrøelse (hele arealet)	0-6 mdr.	8 mdr.	1 Årsdyr	0,27
Opdræt, st.race. Dybstrøelse (hele arealet)	6-27 mdr.	8 mdr.	3 årsdyr	1,5
Tyrekalve, st.race Dybstrøelse (hele arealet)	40-220 kg	8 mdr.	3 Prod.	0,35
Ungtyre, st.race Spaltegulvbokse	220 – 440 kg	8 mdr.	3 Prod.	0,75
Dyreenheder i alt	-	-	-	7,18

Kommunen har meddelt revurderingen med vilkår meddelt som påbud med hjemmel i 39, jf. § 41, som ikke tillægges retsbeskyttelse.

I forhold til bedste tilgængelige teknik har kommunen vurderet, at bedriften lever op til BAT for så vidt angår husdyrbrugets indretning og drift.

Kommunen har i forhold til BAT fastsat følgende vilkår D, E og F, der er meddelt som påbud:

"D: Gulvtypen i staldafsnittet med fuldspalte skal være ændret til drænet gulv med spalter (33/67) inden oktober 2014

E: Den totale mængde kvælstof ab dyr pr. år for slagtesvin må maksimalt være på 19.751 kg N pr år. Den totale mængde kvælstof pr. år beregnes efter følgende formel: antallet af slagtesvin X ((FEsv pr produceret gris X g råprotein/FEsv)/6250 - ((afgangsvægt - indgangsvægt) X 0,0296 g N pr. kg tilvækst))

...

F: Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- Antal producerede slagtesvin
- Gennemsnitlige vægtintervaller(indgangs- og afgangsvægt) for slagtesvin
- Foderforbrug pr. kg. tilvækst
- Det gennemsnitlige indhold af råprotein pr FE i foderblandingerne for slagtesvin."

Kommunen har i vilkår G, der er meddelt som påbud, fastlagt, at kravet til totaldeposition til kategori 1 natur skal være opfyldt senest 22 år efter meddelelsen af denne afgørelse. Kommunen har i forhold til den fastsatte tidsfrist anført følgende (s.12f):

"Det fremgår af Miljøstyrelsen vejledning, at idet de teknologiske muligheder indenfor proportionalitetsprincippet ved selve revurderingen må antages at være fuldt udnyttet, skal der ved fastsættelse af frist for opfyldelse af det fulde totaldepositionskrav tages udgangspunkt i den forventede levetid for staldanlægget. Det

betyder, at i sådanne tilfælde skal totaldepositionskravet som udgangspunkt først opfyldes helt, når de godkendte staldanlæg er udtjent. I den forbindelse skal staldanlæggets størrelse og fleksibilitet indgå i vurderingen. Såfremt der er tale om et større staldanlæg af høj kvalitet og/eller staldanlæg der i høj grad er fleksibelt i forhold til anvendelsen, vil fristen således kunne forlænges i op til 30 år efter staldanlæggenes etablering svarende til typisk 22 år efter den 1. revurdering.

Ansøger har redegjort for at anlægget forventes at have en restlevetid på 20-25 år, idet det dog ikke kan fastsættes endegyldigt. Staldanlægget til slagtesvin er opført af flere omgange og senest udvidet og renoveret i forbindelse med miljøgodkendelsen fra 2006. Der er tale om et større, solidt staldanlæg, der er fleksibelt i forhold til anvendelsen.

På baggrund af miljøstyrelsens vejledning, ansøgers proportionalitetsberegninger i forhold til anvendelse af ny teknik, det forhold at der allerede i dag er installeret gyllekøling i staldanlægget samt ansøgers redegørelse for anlæggets forventede restlevetid vurderes det, at der kan gives en frist på 22 år til opfyldelse af totaldepositionskravet."

Kommunen har i revurderingen (2.4) bestemt, at næste regelmæssige revurdering skal foretages senest i 2023.

Nye oplysninger i forbindelse med behandlingen af sagen

Husdyrbruget har den 23. april 2014 anmeldt til kommunen, at den ønsker en produktion med smågrise og slagtesvin, hvor dyreholdet skal ændres fra 8775 slagtesvin (33-102 kg) til 6710 slagtesvin (17-108 kg).

Frederikshavn Kommune har den 13. juni 2014 truffet afgørelse om, at skiftet i dyretyper ikke kræver en godkendelse efter husdyrbruglovens §§ 10, 11 eller 12, hvorefter det godkendte dyrehold ændres til 6710 slagtesvin (17-108 kg). Svineproduktionen er efter anmeldelsen ændret fra 220 DE til 213 DE. Ammekvægsbesætningen er uændret i forhold til revurderingen.

Natur- og Miljøklagenævnet har ved gennemgang af materialet konstateret en fejlindtastning i skemaet, der ligger til grund for anmeldelsen. Fejlindtastningen betyder, at 1.000 smågrise (17-32 kg) på drænet gulv er blevet medregnet to gange, hvorved der reelt indgår 3 DE for meget i den anmeldte produktion. Nævnet har derfor taget kontakt til kommunen, der har rettet og fremsendt ny scenarieberegning.

Den godkendte svineproduktion er herefter fastsat til 210,13 DE, jf. tabel 1, der ændres med denne afgørelse.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Efter husdyrbruglovens § 103, stk. 3, gælder reglerne i loven og regler udstedt i medfør af loven på bestående husdyrbrug, som er omfattet af en miljøgodkendelse efter § 33 eller påbud efter § 41, jf. § 41 a og § 41 b, i lov om miljøbeskyttelse. Husdyrbrugloven finder anvendelse fra det tidspunkt, hvor kommunalbestyrelsen finder grundlag for at revurdere husdyrbrugets godkendelse. Det er alle reglerne i loven og regler udstedt i medfør af denne, der finder anvendelse i forbindelse med revurdering efter miljøbeskyttelseslovens § 41 a og § 41 b, medmindre disse bestemmer andet.

Det følger af husdyrbruglovens § 41, stk. 1, at tilsynsmyndigheden først kan ændre vilkårene i en godkendelse efter §§ 11, 12 eller 16 ved påbud eller nedlægge forbud imod fortsat drift, jf. § 39, når

der er forløbet 8 år efter meddelelsen af godkendelsen. Efter § 40 i godkendelsesbekendtgørelsen⁴, jf. husdyrbruglovens § 41, stk. 2, skal godkendelser omfattet af § 11, § 12 og § 16 i husdyrbrugloven og godkendelser meddelt efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 5 regelmæssigt og mindst hvert 10. år tages op til revurdering og om nødvendigt ajourføres i lyset af den teknologiske udvikling. Tilsynsmyndigheden skal foretage den første af disse regelmæssige revurderinger, når der er forløbet 8 år fra det tidspunkt, hvor virksomheden første gang blev godkendt, jf. husdyrbruglovens § 41, stk. 3.

Af husdyrbruglovens § 41, stk. 3, fremgår, at tilsynsmyndigheden skal meddele påbud eller forbud efter § 39 i de tilfælde, som er nævnt i § 40, stk. 2. Af husdyrbruglovens § 40, stk. 2, fremgår, at påbud eller forbud mod fortsat drift skal meddeles, hvis

- 1) der er fremkommet nye oplysninger om forureningens skadelige virkning,
- 2) forureningen medfører miljømæssige skadevirkninger, der ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse,
- 3) forureningen i øvrigt går ud over det, som blev lagt til grund ved godkendelsens meddelelse,
- 4) væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger, eller
- 5) det af hensyn til driftssikkerheden i forbindelse med processen eller aktiviteten er påkrævet, at der anvendes andre teknikker.

Kommunens afgørelse om revurdering skal resultere i en afgørelse, hvor vilkårene i den oprindelige godkendelse enten skærpes ved påbud, eller hvor kommunen ikke finder anledning til at ændre vilkårene, jf. husdyrbruglovens § 39, jf. § 41. Som det følger af Miljøklagenævnets afgørelse af 27. oktober 2009, jf. MKN-104-00012⁵, er en revurderingsafgørelse derimod ikke en ny godkendelse-handling. Derfor kan en revurdering ikke indebære en udvidelse eller ændring af den oprindelige godkendelse, der kan medføre øget forurening.

I revurderingsafgørelsen skal tidspunktet for den næste regelmæssige revurdering fastsættes, jf. godkendelsesbekendtgørelsens § 17, stk. 3.

Pligten til at gennemføre en vurdering efter habitatbekendtgørelsens § 7, stk. 1 og 2, gælder ikke for revurderingsafgørelser, jf. § 8, stk. 6⁶. Baggrunden er, at habitatdirektivets artikel 6, stk. 3⁷, ikke gælder for eksisterende virksomhed, der fortsætter uændret.

Kravet om anvendelse af BAT

⁴ Bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug (gældende på tidspunktet for Vesthimmerlands Kommunes revurdering). Nu ændret ved bekendtgørelse nr. 1283 af 8. december 2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

⁵ <http://www2.mkn.dk/afgfradec97/104-00012.htm>

⁶ Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter med senere ændringer.

⁷ Rådets direktiv nr. 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet).

Et af formålene med den regelmæssige revurdering er som nævnt, at det løbende sikres, at virksomhedens indretning og drift fortsat er baseret på anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT). Overholdelsen af kravet om anvendelse af BAT skal sikre, at forurening fra husdyrbruget til stadighed begrænses mest muligt.

Som det fremgår af husdyrbruglovens § 40, stk. 2, jf. § 41, stk. 3, kan der stilles skærpede vilkår, hvis væsentlige ændringer i den bedste tilgængelige teknik skaber mulighed for en betydelig nedbringelse af emissionerne, uden at det medfører uforholdsmæssigt store omkostninger.

Af Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier⁸ vedrørende BAT fremgår følgende om deres anvendelse i revurderingssager:

"Ændringer i BAT er en central del af revurderingen.

De vejledende emissionsgrænseværdier kan indgå som et vurderingselement, når kommunalbestyrelsen skal vurdere, om der er sket ændringer i BAT, som kan begrunde, at der meddeles påbud. Dette gælder både i de situationer, hvor kommunalbestyrelsen har pligt til at meddele påbud (det i husdyrgodkendelseslovens § 40, stk. 2, nr. 4 nævnte tilfælde) og de situationer, hvor kommunalbestyrelsen kan meddele påbud på grund af ændringer i BAT. Særligt i sidstnævnte situation skal kommunalbestyrelsen også inddrage proportionalitetsprincippet – der skal være et rimeligt forhold mellem den miljøeffekt, som kan opnås på grund af ændringer i BAT, og de økonomiske omkostninger, som dette medfører."

En revurdering er som nævnt en afgørelse, hvor vilkårene i den oprindelige miljøgodkendelse enten skærpes ved påbud, fastholdes eller ophæves som unødvendige, og i denne sag har kommunen revurderet miljøgodkendelsen fra 2005 med det samme dyrehold.

Kommunen har i denne sag efter afgørelsen om revurdering truffet afgørelse om, at en ændring, hvor husdyrbruget ønsker, at dyreholdet skal ændres fra 8775 slagtesvin (33-102 kg) til 6710 slagtesvin (17-108 kg), er omfattet af anmeldeordningen. Udover svineproduktionen, er der en kvægproduktion på 6 ammekøer med tilhørende opdræt. Kvægproduktionen svarer til 7,18 DE. Der sker ingen ændringer i kvægproduktionen i forbindelse med den aktuelle anmeldelse.

Husdyrbrugets miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelsesloven er således fortsat husdyrbrugets retsgrundlag, og hvor husdyrbrugets størrelse er præciseret i anmelde-sagen.

Efter nævnets praksis skal den fastlagte vejledende emissionsgrænseværdi fastlægges efter husdyrbrugets størrelse på tidspunktet efter anmeldesagen og ikke på revurderingstidspunktet, jf. Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 17. oktober 2012 (NMK-135-00009).

Som det fremgår af ovenstående gennemgang af retsgrundlaget skal der i forbindelse med en afgørelse om revurdering navnlig tages stilling til, om husdyrbruget fortsat begrænser forureningen mest muligt under anvendelse af BAT. I denne vurdering indgår, om husdyrbruget begrænser ammoniakemissionen mest muligt under hensyn til, hvad der er teknisk og økonomisk muligt at gennemføre i husdyrbrugets staldanlæg.

⁸ Se nærmere "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedst tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer), omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2011.

I vurderingen heraf kan Miljøstyrelsens vejledende BAT-standardvilkår indgå. Natur- og Miljøklagenævnet har ud fra det relevante standardvilkår for slagtesvin beregnet den vejledende emissionsgrænseværdi for anlægget til maksimalt ca. 3017 N/år og 4486 kg P/år.

I forbindelse med behandlingen af sagen, har Natur- og Miljøklagenævnet som nævnt ovenfor fundet en fejl i ansøgningskemaet, der ligger til grund for anmeldelsen, hvorefter opgørelsen af dyreholdet ikke var korrekt. Efter den nye scenarieberegning fremsendt af kommunen fastlægges svineproduktionen til 210 DE (efter omregningstal på tidspunktet for anmeldelsen), jf. den nye tabel 1.

Efter nævnets beregninger vil det ansøgte projekt medføre en faktisk ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 2166 kg N/år og en faktisk fosforudskillelse på 4410 kg P/år. Det bemærkes, at denne beregning er baseret på et reduceret P-indhold i foderet. Denne foderreduktion er ikke fastlagt i vilkår af kommunen i forbindelse med revurderingen. Natur- og Miljøklagenævnet har derfor fastlagt det reducerede P-indhold i vilkår E, der meddeles som påbud – både i forhold til slagtesvin og smågrise.

Idet den faktiske emission herefter ikke overskrider den vejledende emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, finder nævnet i overensstemmelse med Miljøstyrelsens vejledning, at det ansøgte projekt overholder husdyrbruglovens krav om at begrænse ammoniakemissionen og fosforudskillelsen fra staldanlæggene ved anvendelse af BAT.

Natur- og Miljøklagenævnet fastsætter herefter som vilkår, der meddeles som påbud i revurderingen, at ansøger skal overholde det reducerede P-indhold i foderet, jf. godkendelsesbekendtgørelsen § 40, stk. 3, og husdyrbruglovens § 39 og § 41, stk. 3.

Totaldeposition

Efter husdyrbruglovens § 34, stk. 2. kan ministeren fastsætte regler for beskyttelsesniveauet til brug for afgørelser efter denne lov, herunder hvad der er væsentlige virkninger på miljøet.

Det fremgår af forarbejderne til lov nr. 122 af 23. februar 2011 om ændring af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (2010/1 LSF12), at beskyttelsesniveauet som et led i udmøntningen af aftale om Grøn Vækst skal skærpes betydeligt. Den mest markante ændring er et krav om maksimal totaldeposition i stedet for det nuværende krav om maksimal merdeposition. Ved totaldeposition forstås depositionen fra hele husdyrbruget, mens der ved merdeposition forstås forøgelse af depositionen som følge af ændringen eller udvidelsen. Ved deposition menes afsætningen af ammoniak på naturområdet. Det fremgår endvidere, at de nye krav vil blive gennemført i forbindelse med godkendelser og tilladelser samt revurderinger.

I betænkning afgivet den 3. februar 2011 over forslag til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (2010/1 BTL 12) fremgår det i afsnit 3 om revurderinger og fastsættelse af frist for totaldepositionskrav (s.2), at der i forbindelse med udmøntning af loven vil der blive iværksat et vejledningsarbejde, som bl.a. vil indeholde retningslinjer for, hvorledes fristen for opfyldelse af totaldepositionskravet skal fastsættes ved revurderinger. Det vil i den forbindelse blive overvejet, om den typiske levetid på 15 til 20 år for et staldanlæg i visse situationer bør forlænges op til 25-30 år, efter staldanlæggene er etableret, for at tage hensyn til allerede foretagne investeringer på tidspunktet for lovens ikrafttrædelse.

Ved vedtagelsen af bekendtgørelse nr. 1280 af 8. november 2013 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, blev bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ændret. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 skal anvendes ved revurdering i det omfang det udtrykkeligt fremgår af bilaget.

I Bilag 3, afsnit 5, pkt. 2 om undtagelser fra beskyttelsesniveauet fremgår, at:

“Ved en revurdering, hvor husdyrbruget ikke har foretaget godkendelsespligtige ændringer eller udvidelser, skal husdyrbruget leve op til et krav, der er baseret på bedste tilgængelige teknik (BAT-kravet) for den pågældende type husdyrbrug på tidspunktet for revurderingen, også selvom dette krav er forskellig fra totaldepositionskravet for den pågældende naturtype (kategori 1-, henholdsvis kategori 2-natur). Som for godkendelser vil BAT-kravet kunne indebære, at krav til totaldeposition kan være skærpet set i forhold til totaldepositionskravet fastlagt i bekendtgørelse. Dette er i harmoni med den almindelige praksis ved revurderinger, hvor bl.a. vilkår om BAT inddrages i respekt for de almindelige forvaltningsretlige principper, herunder proportionalitetsprincippet. Uanset niveauet for BAT vil totaldepositionskravet skulle være opfyldt efter en frist, som fastlægges konkret ved revurderingen i den enkelte sag.”

Dette betyder, at uanset niveauet for BAT, skal bekendtgørelsens totaldepositionskrav i forhold til kategori 1- eller 2-naturområder, hvor grænsen for totaldeposition af ammoniak i tabel 3 i bekendtgørelsens bilag 3 overskrides, være opfyldt inden for en frist, som fastlægges konkret ved revurderingen.

Kommunen har i forbindelse med revurderingen beregnet totaldepositionen til tre overdrev, der alle er beliggende i Natura2000-OMRÅDE, og dermed er kategori 1 natur. Totaldepositionen er henholdsvis 2,2 kg N/ha/år, 5,2 kg N/ha/år og 2,9 kg N/ha/år, jf. tabel 5 i revurderingen. Kommunen har vurderet på baggrund af ansøgers tekniske og økonomiske redegørelse, at der ikke umiddelbart er tekniske løsninger, der kan opfylde det samlede krav til totaldeposition og som samtidig er proportionale.

Som ovenfor anført har kommunen givet en frist på 22 år til opfyldelse af totaldepositionskravet, hvilket klager har anført strider imod det fastsatte beskyttelsesniveau og vil påvirke de nært liggende overdrev, som er særligt prioriteret, og dermed vil have en væsentlig negativ virkning på bevaringsstatussen.

Natur- og Miljøklagenævnet har beregnet, at husdyrbruget efter husdyrbrugets størrelse på tidspunktet efter anmeldesagen overskrider totaldepositionskravet på 1 kg N/ha/år med henholdsvis 2,6 kg N/ha/år, 4,8 kg N/ha/år og 3,1 kg N/ha/år. Nævnet kan dog som kommunen ikke finde grundlag for at påbyde totaldepositionskravet opfyldt på nuværende tidspunkt, og der skal derfor fastsættes en frist for hvornår husdyrbruget skal overholde kravet.

I Miljøstyrelsens Wiki Husdyrvejledning fremgår følgende omkring beskyttelsesniveauet for ammoniak og fastsættelse af frist til opfyldelse af totaldepositionskravet:

“Da de teknologiske muligheder indenfor proportionalitetsprincippet ved selve revurderingen må antages at være fuldt udnyttet, skal der ved fastsættelse af frist for opfyldelse af det fulde totaldepositionskrav tages udgangspunkt i den forventede levetid for staldanlægget på normalt 15 til 20 år. Det betyder, at i sådanne

tilfælde skal totaldepositionskravet som udgangspunkt først opfyldes helt, når de godkendte staldanlæg er udtjent efter normalt 15 til 20 år.

I nogle få og helt særlige situationer vil staldanlæggene imidlertid ikke være udtjent efter 15 til 20 år, og da fastlæggelse af et totaldepositionskrav skal være opfyldt inden for anlæggets levetid på 15-20 år vil det derfor betyde, at de pågældende landmænd kan lide et betydeligt kapitaltab. Det skønnes på landsbasis at være relevant for ca. 25-50 husdyrbrug, hvor totaldepositionskravet i forbindelse med revurderinger forventes at være problematisk. Der er i de situationer behov for, at kommunerne kan fastsætte en frist for opfyldelse af totaldepositionskravet, der er længere end de typiske 15 til 20 år. For nogle af disse husdyrbrug vil det være hensigtsmæssigt, hvis fristen kan forlænges i op til 30 år efter staldanlæggene er etableret svarende til typisk 22 år efter den 1. revurdering.

Såfremt et eller begge af nedenstående forhold taler for det, kan fristen forlænges i op til 30 år efter staldanlæggene er etableret:

Hvis staldanlæggene forventes at have en betydelig produktionsmæssig værdi efter 15-20 år. Dette vil være gældende ved store staldanlæg af høj kvalitet og/eller hvor staldanlægget i høj grad er fleksibelt i forhold til anvendelsen. Hvis der derimod er tale om meget specialiserede staldanlæg, som er vanskelige at ombygge, taler det imod anvendelsen af en længere frist.

Hvis der kun er ringe udsigt til fremkomsten af effektiv miljøteknologi, som kunne løse problemet. Dette vil f.eks. gælde i naturligt ventilerede staldanlæg baseret på dybstrøelse. Dette vil typisk være relevant for staldanlæg til opdræt og ungtyre på store kvægbrug.”⁹

Det fremgår af sagen, at staldanlægget blev opført i 2006, og med en frist på 22 år, er det således 30 år efter etableringen af staldanlægget, at totaldepositionskravet skal være opfyldt i 2036.

Kommunen har henvist til ansøgers redegørelse for, at anlægget har en forventet restlevetid på 20-25. Staldanlægget, der er solidt og fleksibelt i forhold til anvendelse er opført af flere omgange og senest udvidet og renoveret i 2006. Kommunen har i forhold til fristen foretaget en samlet vurdering af ansøgers egne proportionalitetsberegninger mht. til anvendelse af ny teknik og det forhold, at der allerede i dag er installeret gyllekøling i staldanlægget. Kommunen har derfor lagt til grund, at totaldepositionskravet først skal opfyldes helt, når de godkendte staldanlæg er udtjent i 2036.

Natur- og Miljøklagenævnet finder anledning til indledningsvist at bemærke, at klagen fra DN synes at forudsætte, at habitatbeskyttelsen er en del af den juridiske ramme i en revurdering. Dette er - som det fremgår ovenfor - ikke tilfældet. Habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, gælder ikke for eksisterende virksomheder, der som her fortsætter uændret.

Det lovfastsatte beskyttelsesniveau på 1 kg N/ha/år finder umiddelbart anvendelse i godkendelsessager. Spørgsmålet i revurderingssager er, hvor lang en frist husdyrbruget skal have førend totaldepositionskravet skal være overholdt.

9

http://www2.mst.dk/Wiki/Husdyrvejledning.Individuelt%20krav%20for%20naturomr%C3%A5der.ashx#Husdyrvejledning.Individuelt+krav+for+naturomr_c3_a5der+-+Vurdering+Undtagelser+fra+krav+om+totaldeposition+på+kategori+B-natur+og+kategori+C-natur+8

Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte ansøgers oplysninger og kommunens vurdering af, at staldanlægget først er udtjent om 22 år. Den længere frist end de normale 15-20 års levetid finder støtte i de foran nævnte forarbejder, hvor der henvises til det vejledningsarbejde, som netop åbner op for, at et staldanlæg i visse situationer som her bør forlænges op til 25-30 år. Nævnet kan herefter ikke give medhold i klagen.

Nævnets afgørelse

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Frederikshavn Kommunes afgørelse af 25. november 2013 om revurdering af husdyrproduktionen på ejendommen beliggende Gadholtvej 36 i Sæby med følgende ændringer:

Tabel 1 i revurderingen ændres til:

Produktions- og staldtype	Vægtgrænser	Antal årsdyr	Stipladser	DE
Slagtesvin, drænet gulv + spalter (33/67)	32-108	5.710	1.545	161,47
Slagtesvin, delvis spaltegulv, 50-75 % fast gulv	32-108	1.000	270	28,28
Smågrise, drænet gulv + spalter (50/50)	17-32	6.710	353	20,38
I alt			2.168	210,13*

*DE er opgjort på tidspunktet for anmeldelsen

Vilkår E og F ændres til påbud om:

Den totale mængde N ab dyr pr. år for **slagtesvin** beregnet som Kg N ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end **18.580 kg N pr. år**.

"Kg N ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$\text{Kg N ab dyr pr. slagtesvin} = (((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0296 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårsligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	6.710
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	108
FEsv pr. kg. tilvækst	2,80
Gram råprotein pr. FEsv, g	147,4
Kg N ab dyr pr. slagtesvin	2,769

Den totale mængde N ab dyr pr. år for **smågrise** beregnet som Kg N ab dyr pr. smågris x antallet af producerede smågrise skal være mindre end **2.067 kg N pr. år**.

"Kg N ab dyr pr. smågris" beregnes ud fra følgende ligning:

$$(((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram råprotein pr. FEsv}/6250) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0304 \text{ kg N pr. kg tilvækst})).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede smågrise	6.710
Indgangsvægt, kg	17
Afgangsvægt, kg	32
FEsv pr. kg. tilvækst	1,96
Gram råprotein pr. FEsv, g	162,50
Kg N ab dyr pr. smågris	0,308

Den totale mængde P ab dyr pr. år for **slagtesvin** beregnet som Kg P ab dyr pr. slagtesvin x det årlige antal producerede slagtesvin skal være mindre end **4.269 kg P pr. år**.

"Kg P ab dyr pr. slagtesvin" beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. slagtesvin} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0055 \text{ kg P pr kg tilvækst}).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal slagtesvin	6.710
Indgangsvægt, kg	32
Afgangsvægt, kg	108
FEsv pr. kg. tilvækst	2,80
Gram fosfor pr. FEsv.	4,60
Kg P ab dyr pr. slagtesvin	0,561

Den totale mængde P ab dyr for **smågrise** pr. år beregnet som Kg P ab dyr pr. smågris x det årlige antal producerede smågrise skal være mindre end **550 kg P pr. år**.

"P ab dyr pr. smågris" beregnes ud fra følgende ligning:

$$P \text{ ab dyr pr. smågris} = ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times \text{FEsv pr. kg tilvækst} \times \text{gram fosfor pr. FEsv}/1000) - ((\text{afgangsvægt} - \text{indgangsvægt}) \times 0,0049 \text{ kg P pr. kg tilvækst}).$$

Ovenstående er beregnet ud fra forudsætningerne i nedenstående tabel. De enkelte forudsætninger er ikke bindende, men vilkårs ligningen skal samlet set overholdes.

Faktor	Værdi
Antal producerede smågrise	6.710
Indgangsvægt, kg	17
Afgangsvægt, kg	32
FEsv pr. kg. tilvækst	1,96
Gram fosfor pr. FEsv	5,3
Kg P ab dyr pr. smågris	0,082

Egenkontrol

Der skal føres en logbog eller produktionskontrol, hvoraf følgende skal fremgå:

- antal producerede dyr
 - gennemsnitlige vægtintervaller (indgangs-, og afgangsvægt/slagtevægt)
 - foderforbrug pr. kg tilvækst
 - det gennemsnitlige indhold af råprotein pr. FEsv i de anvendte blandinger
 - det gennemsnitlige indhold af fosfor pr. FEsv i foderblandingerne.
- N og P ab dyr skal på baggrund af logbogens eller produktionskontrollens oplysninger beregnes for en sammenhængende periode på minimum 12 måneder i perioden 15. september til 15. februar, svarende til den periode, der gælder for beregning af type-2 korrektionsfaktoren i gødningsregnskabet.
- Der skal udarbejdes en blandeforskrift for foder mindst hver tredje måned, såfremt der anvendes hjemmeblandet foder.
 - Logbogen/produktionskontrollen, indlægssedler for hver tredje måned samt eventuelle blandeforskrifter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Natur-og Miljøklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

På Natur- og Miljøklagenævnets vegne

Cecilie Vonge Ottosen
Fuldmægtig

Afgørelsen er sendt til følgende pr. e-mail:

Frederikshavn Kommune, Anne Marie Henriksen, Sagsnummer: 13/10718, e-mail:
anmh@frederikshavn.dk + post@frederikshavn.dk

Jørgen Gadensgård, e-mail: joergen@gadensgaard.dk

Danmarks Naturfredningsforening, e-mail: dn@dn.dk + sk@dn.dk

LandboNord, Allan K. Olesen, e-mail: ako@landbonord.dk